

Stel dat u terug kunt in de tijd: zou u deze baby vermoorden?

Van onze verslaggever
Haro Kraak

AMSTERDAM 'Hell yeah!', antwoordde presidentskandidaat Jeb Bush deze week op de vraag van *The Huffington Post* of hij baby Hitler zou vermoorden. Althans, als hij de kans kreeg terug in de tijd te reizen naar het Oostenrijkse Braunau am Inn in 1889. 'Het zou gevaarlijke gevolgen kunnen hebben voor het verdere verloop van de geschiedenis, maar ik zou het doen.'

Deze klassieke vraag houdt Amerika bezig sinds *The New York Times* eind oktober de kwestie had voorgelegd aan lezers en de resultaten in een grafiekje rondstuurde op sociale media: 42 procent antwoordde ja.

In de dagen daarna werd #babyhitler trending topic en verscheen in Amerika het ene na het andere essay waarin bloedserieus tot schijtlollig op deze kwestie werd ingegaan. Want ja, wat heeft dat eigenlijk voor gevolgen in het heden, baby Hitler vermoorden?

Nog afgezien van de vraag of tijdreizen technisch mogelijk is, kun je ook twijfels hebben of het beïnvloeden van de historie mogelijk is. De grootvaderparadox is het bekendste tijdreisprobleem: stel dat je terug in de tijd zou gaan om je grootvader te vermoorden,

Baby Hitler. Trending topic in America. Foto Bundesarchiv

voordat je moeder of vader ooit verwekt was. Kan dat wel? Zodra je de daad begaat, besta jij immers ook niet meer.

Dit idee heet het 'Novikov zelf-consistentieprincipe'. Als je baby Hitler vermoordt, elimineer je tegelijkertijd jouw reden om terug in de tijd te reizen. Bovendien, mocht je wel slagen om de geschiedenis te herschrijven, zijn de gevolgen van de moord niet te overzien.

In de roman *The Primal Solution* probeert een Joodse wetenschapper via 'mindcontrol' Hitler zichzelf te laten verdrinken. De poging mislukt en Hitler herkent de kwade kracht als Joods, wat het antisemitisme in hem doet oplaaien. En in een aflevering van scifiserie *The Twilight Zone* gaat een vrouw terug in de tijd om de jonge Adolf te vermoorden. Het lukt haar, maar Hitlers moeder adopteert een ander kind, dat uiteindelijk leider van de nazi's wordt en de Holocaust alsnog initieert.

Ook is het mogelijk dat het economische en politieke klimaat destijds hoe dan ook een Holocaust had ontketend. Hitler opereerde niet alleen en was niet de eerste antisemiet in de jaren dertig. En als je toch teruggaat in de tijd zou je net zo goed het verdrag van Versailles kunnen herschrijven, twitterde journalist Hayes Brown.

Weer een andere aanpak kwam van talkshowhost Stephen Colbert. 'Ik zou hem van zijn ouders afnemen en hem met liefde opvoeden in een veilige omgeving. Ik zou Hitler scherp in de gaten houden en hem niet toestaan lid te worden van een groepering waar je een uniform moet dragen. Bovenal zou ik hem leren dat we problemen niet met geweld oplossen.'

Verantwoordelijkheid voor de Holocaust

Befehl ist befehl

Wir haben es nicht gewusst

Wie kun je verantwoordelijk stellen voor de Holocaust?

- Eigen mening
- Verschillende schoolboeken
- Discussie

Stap 1

- Plaats de verschillende kaartjes in het schema
- Welke kaartjes zijn makkelijk te plaatsen?
- Welke kaartjes zijn moeilijk te plaatsen

Stap 2

- Lees de teksten uit de schoolboeken
- kaartjes maken met de verantwoordelijken die in ieder boek genoemd worden en in schema plaatsen:
  - Kroniek: licht geel
  - Geschiedenis van Gisteren: donker geel
  - Feniks : paars

Hoe kun je de verschillen verklaren?

Stelling 1:

De vraag over de verantwoordelijkheid voor de Holocaust moet in een schoolboek geschiedenis behandeld worden

Stelling 2:

Schoolboeken geschiedenis moeten alleen feiten geven

Stelling 3:

Schoolboeken geschiedenis moeten lessen leren, een schrijver van een schoolboek moet een duidelijk standpunt innemen

stelling 4:

Een geschiedenisboek is ook maar een mening

Stelling 5:

Wat in een schoolboek staat is waar

Stelling 6:

De docent heeft ook maar een mening

Stel: jij moet voor huiswerk een stuk schrijven over de schuldvraag van de Holocaust. We vragen een willekeurige brugklasser dit ook te doen.

Stelling 7:

Mijn stuk is betrouwbaarder dan het stuk van de brugklasser.

Stel: de brugklasser kopieert een stuk van internet.

Stelling 8

Mijn stuk is betrouwbaarder dan het stuk van de brugklasser.

Wat moet je kennen, wat moet je kunnen?

- Centraal Examen vaardigheid:

“leerlingen moet kunnen uitleggen aan de hand van concrete voorbeelden dat geschiedverhalen een constructie van het verleden zijn”

“geschiedverhalen zijn een constructie van het verleden”

geschiedenisverhalen zijn een constructie van het verleden:

feiten:

vragen stellen en ordenen -> verhaal:

Stap 4 huiswerk

Schrijf in 10 á 15 regels een stuk voor je geschiedenisboek met als titel:

Wie waren verantwoordelijk voor de Holocaust?